

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 275/2020-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. júna 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, 2, 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 11/2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. decembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1, 2, 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa

čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 11/2018 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v napadnutom konaní sa sťažovateľ v právnom postavení žalobcu domáha proti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný v 1. rade“), a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná v 2. rade“), ochrany proti neoprávnenému zásahu do vlastníckeho práva. Sťažovateľ vytýka okresnému súdu, že o jeho žalobe z 18. apríla 2018 dosiaľ nerozhodol a namieta jeho nečinnosť v napadnutom konaní v trvaní jedného roka a šiestich mesiacov.

3. Sťažovateľ argumentuje, že z dôvodu uvedenej nečinnosti okresného súdu mu vzniká škoda, keďže žalovaní v 1. a 2. rade si bez jeho súhlasu postavili na jeho pozemku oplotenie domu spolu s prístupovou cestou, čo je v rozpore s udeleným stavebným povolením.

4. Na základe uvedeného sa sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti domáha, aby ústavný súd po prijatí jeho ústavnej sťažnosti vo svojom náleze vyslovil:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ], ako sťažovateľa, bytom [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní o žalobe na ochranu proti neoprávnenému zásahu do vlastníckeho práva porušené bolo.

Základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, 2, 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní o žalobe na ochranu proti neoprávnenému zásahu do vlastníckeho práva porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom na tomto súde konať bez zbytočných prietahov.

3. *Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 10 000 €, ktoré je Okresný súd Spišská Nová Ves povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“*

II.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Podľa § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľ musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, ak odsek 2 alebo § 35 neustanovuje inak.

9. Podľa § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania podanému navrhovateľom, ktorý musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, musí byť pripojené plnomocenstvo na zastupovanie navrhovateľa advokátom. V plnomocenstve sa musí výslovne uviesť, že navrhovateľ udeľuje zvolenému advokátovi splnomocnenie na zastupovanie pred ústavným súdom.

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Ústavný súd považuje za potrebné v prvom rade poukázať na skutočnosť, že sťažovateľ sa v ústavnej sťažnosti domáha vyslovenia porušenia práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, pričom z celého obsahu ústavnej sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľ sa domáha vyslovenia porušenia práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote ako jedného z aspektov práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

15. Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

16. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

17. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

18. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

19. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, 2, 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Porušenie označených práv spočíva podľa sťažovateľa v nečinnosti okresného súdu v napadnutom konaní, keďže tento dosiaľ nerozhodol o jeho uplatnenom nároku.

20. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, I. ÚS 225/05, II. ÚS 272/06). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach (IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05, I. ÚS 455/2014) judikoval, že zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a rovnako práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prietáhoch, resp. ak argumenty sťažovateľa nepreukázali v čase podania ústavnej sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04, III. ÚS 720/2016).

21. Z chronologického prehľadu úkonov vykonaných v napadnutom konaní, ktorý si ústavný súd vyžiadal od okresného súdu pre potreby predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti, vyplýva, že napadnuté konanie sa začalo 25. apríla 2018 na základe žaloby sťažovateľa, ktorou sa proti žalovaným v 1. a 2. rade domáha ochrany proti neoprávnenému zásahu do jeho vlastníckeho práva. Po začatí konania boli okresným súdom vykonané nasledujúce úkony:

- 25. mája 2018 – uznesením sp. zn. 12 C 11/2018 okresný súd zamietol návrh sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý podal spolu so žalobou;

- 3. júla 2018 – uznesením sp. zn. 12 C 11/2018 okresný súd priznal sťažovateľovi oslobodenie od platenia súdnych poplatkov;

- 13. augusta 2018 – uznesením sp. zn. 2 Co 203/2018 Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) na základe odvolania sťažovateľa potvrdil uznesenie okresného súdu z 25. mája 2018;

- 16. novembra 2018 – sťažovateľ podal proti uzneseniu krajského súdu z 13. augusta 2018 dovolanie;

- 21. decembra 2018 – okresný súd vyzval sťažovateľa na oznámenie advokáta, ktorý ho bude zastupovať v dovolacom konaní;

- 23. januára 2019 – sťažovateľ oznámil okresnému súdu, že proti rozhodnutiu Centra právnej pomoci Prešov č. KaPO4N 27938/2018, ČRZ: 155290/2018 z 8. novembra 2018, ktorým mu nebol priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci, podal správnu žalobu na preskúmanie zákonnosti uvedeného rozhodnutia;

- 24. apríla 2019 – okresný súd sa dopytoval na krajskom súde, či ním je vedené konanie o správnej žalobe sťažovateľa a v akom štádiu sa vec nachádza;

- 13. mája 2019 – krajský súd oznámil okresnému súdu, že konanie o správnej žalobe sťažovateľa je vedené pod sp. zn. 7 S 177/2018, pričom vo veci rozhodnuté nebolo. Následne okresný súd opakovane dopytom zisťoval, v akom štádiu sa nachádza konanie o správnej žalobe sťažovateľa, pričom naposledy tak učinil výzvou z 9. marca 2020, na ktorú krajský súd 23. marca 2020 reagoval oznámením, že v právnej veci sťažovateľa nebolo dosiaľ rozhodnuté.

22. Ústavný súd v preskúmvanej veci hodnotil napadnuté konanie z pohľadu možného vzniku zbytočných prietáhov od jeho začatia, t. j. od prijatia žaloby okresným súdom 25. apríla 2018 a uznáva, že postup okresného súdu v namietanom konaní síce nemožno označiť za optimálny, keďže tento od konca januára 2019 nevykonal okrem opakovaných dopytov na krajskom súde v prejednávanvej veci žiadne relevantné úkony, avšak doterajšia dĺžka konania (25 mesiacov) a všetky okolnosti prípadu nedovoľujú prijať záver o porušení základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru). Sťažovateľom namietané prietahy v napadnutom konaní totiž nedosiahli takú intenzitu, aby po prijatí ústavnej sťažnosti bolo možné dĺžku namietaného konania jednoznačne kvalifikovať ako neprimeranú a ústavne neakceptovateľnú. V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že na kratšie obdobia nečinnosti všeobecného súdu prihliada len vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku súdneho konania (napr. III. ÚS 199/02, I. ÚS 57/01). Znamená to teda, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 199/02, I. ÚS 154/03).

23. Na základe uvedeného ústavný súd v tejto časti odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

24. K záveru o zjavnej neopodstatnenosti je potrebné dospieť aj vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1, 2, 3 ústavy, keďže v danom prípade nič nesignalizuje ich možné porušenie postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Z tohto dôvodu ústavný súd odmietol aj túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

25. Ústavný súd pripomína, že v prípade, ak by v ďalšom priebehu napadnutého konania dochádzalo k neospravedliteľným priet'ahom, sťažovateľ sa môže po splnení všetkých zákonných predpokladov obrátiť na ústavný súd s novou ústavnou sťažnosťou spĺňajúcou všetky náležitosti návrhu na začatie konania pred ústavným súdom.

26. Ústavný súd nemohol ani opomenúť, že sťažovateľ napriek povinnému právnenému zastúpeniu (§ 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde) k podanej ústavnej sťažnosti nepriložil splnomocnenie udelené advokátovi na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, pričom o ustanovenie právneho zástupcu v zmysle § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ani nepožiadaval. Ústavný súd však sťažovateľa na odstránenie uvedeného nedostatku ústavnej sťažnosti nevyzýval (§ 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde) z dôvodu, že ústavná sťažnosť bola ústavným súdom posúdená ako zjavne neopodstatnená, a teda by išlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

27. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd už nezaoberal ďalšími požiadavkami sťažovateľa obsiahnutými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu